

Evrak İşleri⁵

↳ SESSİZLİĞİN BEDELİ

KÜRATÖRYEL EKİP

17. ULUSLARARASI MİMARLIK SERGİSİ
VENEDİK BİYENALİ
TÜRKİYE PAVYONU

Architecture¹² as² Measure⁷
Ölçü⁴ Olarak⁶ Mimarlık⁸

WWW.
PAVILIONOFFICE.VZL
IKSV.ORG

Tablo 4. Maden işletmelerindeki bazı ekipmanların gürültü düzeyleri

İş çeşidi	Ses basıncı (dBA)	İş çeşidi	Ses basıncı (dBA)
Lokomotifler	85 – 95	Açık kömür ocağı yıkama tesisi	114 – 125
Uzunyollarda üretim	87 – 95	Kırma tesisi	104 – 118
İhraç kuyusu	90 – 98	Banlı konveyör	100 – 102
Kompresörler	90 – 100	Paletli dozer	114 – 125
Jeneratör istasyonları	94 – 95	Lastik tekerlekli yükleyici	110 – 125
Ayırma elekleri	95 – 100	Eğim yukarı kamyon nakliyatı	116 – 125
Kör kuyular, cevher iletim noktaları	96 – 98	Ekskavatör - kepçe	116 – 125
Zincirli konveyörler	97 – 100	Yeraltı kömür ocağı	
Dizel motorlu YTB araçları	97 – 102	Tamburlu kesici-yükleyici	83 – 93
Kıvrım hırac kalas ve skipleri	98 – 100	Elektrikli lokomotif	85 – 95
Başanlı hava ile galeri hazırlığı	105 – 112	Zincirli konveyör	97 – 100
Emici tipte ana radyal vantilatör	100 – 120	Yükle-taşı-boşalt aracı	95 – 100
Açık andezit ocağı		Sürekli kazı makinesi	97 – 103
Boğ banlı konveyör	103,1 – 108,4	Damperli/dampersiz kamyonlar	95 – 100
Taşyan banlı konveyör	114 – 117,4	Vantilatör	90 – 100
Kırıcı	123,7 – 124,1	Prömatik aletler	114 – 120
Delici, 10 m	73 – 77	Uzunyay kazısı	96 – 101
Ekskavatör	65,3 – 88,1	Yeraltı kömür ocağı	
Buldozer, 10 m	80 – 91	Zincirli konveyör	74 – 96
Boş - dolu kamyon hareketi (5 m)	84,7 – 93,7	Tüm makineler ve işçiler	77 – 97
Kompresör, 2 m	100 – 110	Hidrolik pompa istasyonu	87
TTK Amasra Müessesesi		Tumba girişi	104
Yeraltı	72,3 – 104,2	Banlı konveyör yamı	89
Yerüstü	86,1 – 102,1	Trolley	105
Lavlar	88,9 – 95,4	Hava kompresör istasyonu	97
Armutçuk Müessesesi		Vantilatör yamı	115
Yeraltı	74,2 – 106,5	Kırma taş tesisleri	
Yerüstü	83,2 – 103,3	1. İşletme Konkasör	98,4
Lavlar	87,9 – 102,2	Büro ve sosyal tesisler	76,0
Kozlu Müessesesi		Yatakhane	60,4
Yeraltı	69,3 – 104,3	2. İşletme Konkasör	97,6
Yerüstü	84,2 – 104,2	Büro ve sosyal tesisler	73,5
Karadon Müessesesi		Yatakhane	57,7
Yeraltı	74,3 – 103,9	Kamyon (110 HP)	82 – 87
Yerüstü	87,5 – 104,5	Kamyon (170 HP)	85 – 88
Çatalağzı Lavvanı	71,3 – 97,8	Kamyon (220 HP)	86 – 89
Maden Makineleri Atölyesi	70,4 – 117,3	Kamyon (230 HP)	85 – 89
		Kamyon (240 HP)	89 – 95
		Kamyon (270 HP)	93 – 97

Bülent Erdem ve ark., “Maden işyerlerinde gürültü kirliliği,” ISEM2016, 3. Uluslararası Çevre ve Ahlak Sempozyumu, (Alanya, 2016), 863.

1829’da Johann Wolfgang von Goethe “mimarlık ‘donakalmış’ müziktir” demişti.¹ Genellikle, bu alıntının mimarlık ve müziğin kompozisyon ve etkiye dair ortak mantığı üzerinden fazlasıyla romantik ve iddialı bir denklik önerdiği kanısına varılır. Oysa Goethe’nin sözleri, mimarlık ve müzik arasındaki daha temel bir benzerliğe dair düşünmek için faydalı olabilir: Mimarlık ses çıkarır. Daha doğrusu ahşap çerçevelemenin gıcirtısı ve makinelerin tekdüze uğultusu arasında binaların sesini “duymak” nadiren mümkün olsa da mimarlığın maden çıkarımından şantiyeye dek uzanan üretimi fazlasıyla gürültülü bir hadise.

Mimarlık üretiminin pek de göz önünde bulundurulmayan sessel özelliği, Türkiye’nin farklı maden şirketlerinin kullandığı mekanik teçhizatın (delgiler,^{●1} kamyonlar, ^{●2} kompresörler ^{●3}) ses seviyelerini desibelleri üzerinden listeleyen ve sesi enerjinin bir işlevi olarak mekânsallaştıran bu belgede açığa kavuşturuluyor. Bu tabloda ses, Türk ve dünya inşaat sektörünün ekonomik muvaffakiyetinin bir ölçüsü olarak görülebilir: maden çıkarım sahası ne kadar gürültülüyse Türkiye’nin maden kaynakları ülke çapında ya da yurtdışında kullanılmak üzere gitmesi gereken yerlere o kadar hızlı ulaştırılıyor demektir. Ses ve ekonomik güç arasındaki olumlu bağıntı, duruma tersten bakıldığında neyle

1 Goethe ayrıca mimarlık ve müziğin zihnini aynı “tonunu” geliştirdiğini belirtiyor. Johann Wolfgang von Goethe, Conversations of Goethe with Eckermann and Soret [Goethe’nin Eckermann ve Soret’le Sohbetleri], İngilizceye çeviren J. Oxenford, (Londra: Smith, Elder, & Co., 1850), 146.

karşılaşabileceğimize dair ipuçlarını da veriyor. Karbondioksit ve zehirli madde salınımının ve savunmasız insan ve insan ötesi topluluklara etkinin azalması anlamına gelen çıkarım sahasındaki sessizliğin bedeli nedir?

Tema müziği niteliğindeki bu belgeye bir müzik türü atasaydık, listenin mekâna özel bir *musique concrète*² parçası içerdiğinden bahsedebilirdik: malzemeler sabit bir binada somutlaşarak “donmadan” önce; bedenlerin, malzemelerin ve makinelerin çıkarım sahasındaki ahenksiz, kakafonik salınımı. Öte yandan her müzik parçası gibi mimarlığın çıkarım sahasındaki “senfonik” yaygarası da bir noktada sona ermeli.³ Bu sessizliğin sahadaki maden kaynaklarının tükenmesinden mi yoksa diğer ekonomik ya da politik müdahalelerin çıkarım faaliyetlerini sonlandırmasından mı kaynaklanacağını zaman bize gösterecek.

2 *Musique concrète* 1920 ve 1930'larda Fransa ve Almanya'da ortaya çıkmış olan, buluntu çevre seslerinin geleneksel armoni ve ritim kurallarını reddedecek biçimde bir araya getirilmesiyle müzik parçalarının oluşturulduğu deneysel bir müzik akımı.

3 Bu bitiş her müzik parçası için geçerli John Cage'in icra etmesi 639 yıl süren bestesi *As Slow as Possible* gibi absürt uçlara gidenler için bile.